

Jordskælvet d. 3. April 1841.

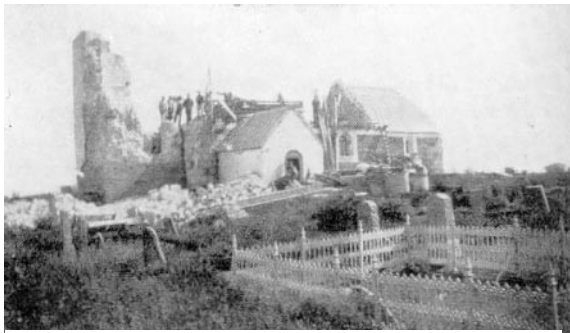
Ved N. SODBORG.

I AAR er det altsaa 100 Aar siden, at der gik en Jordskælvsbølge hen over Egnen her. Selv om Rystelsen blev mere eller mindre følt over det meste af Landet, var det dog særlig Egn en her oppe nord og nordvest for Limfjorden, hvorfra Jordskælvet udgik, og hvor der var Kridtunderlag, der blev haardest ramt. Jordskælvet kom fra nordvest og gik mod sydøst og mærkedes særlig mellem Kl. 4-5 om Eftermiddagen.

Det er blevet anført¹⁾, at det vist var paa Sydhannæs, som har Kridtunderlag dækket med Moler, at Jordskælvet viste sig stærkest. Der siges, at i Arup Sogn var der ikke nogen paa Marken, som ikke mærkede det, men ogsaa inde i Husene blev det følt meget stærkt.

I Arup Kirketaarn blev slaet en dyb Revne foruden anden Skade paa Muren, og lige midt under Rystelsen var der netop Bryllup i Kirken, idet Ungkarl Anders Ingvardsen og Pigen Bodil Marie Jensdatter blev gift og lige stod for Alteret. Alle Bryllupsgæsterne styrtede forfærdede ud af Kirken, men Brudeparret og Præsten, Pastor Obel, blev staaende. I Arup Kirkebog har Pastor Obel tilføjet: Vielsen forrettet i Arup Kirke under Jordskælv.

Den Revne, som blev slaet i Kirketaarnets vestre Væg, var endnu tydeligt at se, da Taarnet for godt en halv Snes Aar siden blev ombygget, og var saa stor, at man kunde stikke en Haand ind i den. Men særlig var den

Arup Kirke under Ombveininge.

nordre Taarnvæg blevet meget stærkt beskadiget ved Jordrystelsen. Paa Billedet her ses Kirken under Ombygning, og i Taarnets Nordvestkant foruden ses et lille Indhak. Hele den nordre Væg fra oven og ned dertil styrtede pludselig sammen med et voldsomt Brag. Heldigvis var Mureren og Arbejderne blevet opmærksomme paa Faren og var kommet bort fra Muren i Tide²⁾.

Gamle Erik Tømmermand i Øsløs, som var født i Arup, fortalte mig engang, at da han som lille Dreng den Dag sad ved Bordet, var det for ham, som om Bordet gik op og ned et øjeblik. Ligeledes har Ole Lambertsens Kone paa Torsbjerg i Øsløs, som ogsaa var fra Arup, fortalt, at hun havde hørt sin Fader fortælle, at da Jordskælvet kom, gav deres Selde, som hang paa Væggen, sig til at svinge frem og tilbage.

Længere nord paa Hannæs mærkedes Jordrystelsen derimod ikke nær saa stærkt, og kun faa skal have mærket det; selv Limstensbryderne ved Bulbjerg mærkede ikke noget, medens det skal være bleven følt meget stærkt i Stenbruddene ved Klim Strand.

Ogsaa i Thisted mærkedes Rystelsen temmelig stærkt, flere Skorstenspiber faldt ned, og nogle Bygninger fik Revner, een endda i den Grad, at den maatte rives ned.

Ogsaa længere sydpaa gennem Thy mærkedes Rystelsen stærkt. En Pige i Nærheden af Vestervig saa ogsaa, at Jorden bølgede og gyngede, og noget lignende blev ogsaa iagttaget andet Steds i Thy. Vestervig Kirke fik flere Revner, og Forchhammer fortæller, at Degnen i Vestervig havde meddelt ham, at da han sad inde i sin Stue, saa han Gulvet, som var belagt med Fliser, bølgeformet rejse sig og bevæge sig. Han mente, at Bølgens Højde var omtrent 3 Tommer, og medens denne bølgeformede Bevægelse løb hen over Gulvet, gav de enkelte Fliser sig fra hverandre, saa der fremkom et lille Mellemrum paa $\frac{1}{3}$ - $\frac{1}{2}$ Tomme, men da Bølgen var rullet bort, føjede Fliserne sig sammen igen, saa der skete ingen videre Skade.

Overalt blev Folk meget forfærdede. Husene ligesom knagede, og mange Steder faldt Kalken ned fra Loft og Vægge, og Gulvbrædderne gav sig fra hinanden; hvor Rystelsen var stærkest, knagede Bjælkerne i Husene, Dørene sprang op, og Glassene klirrede. Der fortælles, at en gammel Kone i Skyum, som sad paa en Skammel, faldt ned af Skammelen, da den modsatte Ende lettede sig. Flere blev ligesom søsyge, og mange troede, at de var blevet apoplektiske, men en syg Kone i Kettrup troede nu bestemt, at det var Spøgeri.

Ogsaa Mors var udsat for temmelig stærk Rystelse; her blev ogsaa slaet en Revne i en Kirke, og flere Skorstenspiber i Tødsø f. Eks. faldt ned.

Der siges, at Vesterhavet langs Kysten fra tidlig Morgen den Dag var i voldsom Bevægelse, skønt der kun blæste en svag Vind, og Bevægelsen blev stadig stærkere, indtil selve Jordskælvet kom, hvorefter Havet igen blev roligt.

Det var i det hele en Dag, som aldrig glemtes af dem, som oplevede den.

(Historisk Årbog for Thisted amt 1941, side125-128)

¹ Der henvises til J. C. Forchhammer: Jordskælvet d. 8. April 1841, se Jydsk Historie og Topografi II. B., Side 210 ff.

² Meddelt mig af Murer Jens Thomsen, Arup, som udførte Murerarbejdet.